

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL J. Č. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2019 m. spalio 23 d. Nr. 242-425
Vilnius

Lietuvos bankas gavo pareiškėjos J. Č. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėja su draudiku sudarė Transporto priemonių draudimo (KASKO) sutartį, (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Draudimo sutartis), kuria Transporto priemonių draudimo taisyklių Nr. 021 (2018 m. vasario 13 d. redakcija, galioja nuo 2018 m. kovo 1 d.) (toliau – Taisyklės) pagrindu buvo apdraustas automobilis „BMW 5 530 D“ (valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*)). Draudimo liudijime nurodytas draudimo laikotarpis nuo 2018 m. gegužės 18 d. iki 2019 m. gegužės 17 d.

2019 m. balandžio 25 d. įvyko eismo įvykis: susidūręs su A. J. vairuojamu automobiliu „VW PASSAT“ (valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*)) buvo apgadintas Draudimo sutartimi apdraustas pareiškėjos automobilis „BMW 5 530 D“, kurį eismo įvykio metu vairavo K. Č. Eismo įvykio dalyviai užpildė eismo įvykio deklaraciją, joje nurodė, kad buvo apgadinta pareiškėjos automobilio priekinė dalis ir „VW PASSAT“ galinė dalis. Atsakomybę už eismo įvykio metu padarytą žalą eismo įvykio deklaracijoje savo parašu patvirtino į automobilio „VW PASSAT“ galinę dalį atsitrenkusio pareiškėjos automobilio vairuotojas.

2019 m. balandžio 26 d. prašyme išmokėti draudimo išmoką pagal Draudimo sutartį pareiškėjos automobilį vairavęs K. Č., aprašydamas įvykio aplinkybes, nurodė, kad apakintas saulės per vėlai pastebėjo priešais sustojusį ir į kairę besiruošiantį sukti automobilį, dėl to atsitrenkė į minėto automobilio galą.

2019 m. balandžio 29 d. draudiko darbuotoja (vertintoja) apžiūrėjo pareiškėjos automobilį, padarė automobilio sugadinimų nuotraukas ir parengė Transporto priemonės techninės apžiūros aktą.

2019 m. gegužės 6 d. rašytiniuose paaiškinimuose automobilio „VW PASSAT“ vairuotojas nurodė važiuavęs nuo Pajstrio link Pakuodžiupių, prieš posūkį į kairę palengva sustojęs, kad praleistų iš priekio atvažiuojantį automobilį. Tada pajutęs stiprų smūgį į automobilio galinę dalį, po kurio automobilis buvo nublokštas į priekį apie 15 metrų. Taip pat nurodė, kad pareiškėjos ir jos automobilio vairuotojo nepažįsta.

Tos pačios dienos rašytiniuose paaiškinimuose pareiškėjos automobilio vairuotojas nurodė važiuavęs iš Pajstrio į Skaistgirius apie 50 km/val. greičiu, kai priešais važiuavęs automobilis sustojo prieš posūkį į kairę. Pastarąjį automobilį nurodė pastebėjęs per vėlai ir atsitrenkęs į jo galinę dalį. Automobilio „VW PASSAT“ vairuotojo pareiškėjos automobilį vairavęs K. Č. nurodė nepažįstantis, su juo bendrauti neteko.

2019 m. birželio 6 d. draudikas pranešė pareiškėjai apie priimtą sprendimą: nurodė draudimo išmokos nemokėsiantis, nes atlikti įvykio aplinkybių tyrimo rezultatai leidžia teigti, kad automobiliai buvo sugadinti ne vairuotojų nurodytomis, bet kitomis aplinkybėmis. Sprendimą draudikas nurodė priėmęs pagal Taisyklių nuostatas.

2019 m. birželio 26 d. pareiškėja kreipėsi į draudiką su pretenzija, nurodė su priimtu sprendimu nesutinkanti. Pretenzijoje teigiama, kad draudžiamasis įvykis, pagal Taisyklių 1.11 papunktį, yra draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką. Taisyklėse nustatytas baigtinis sąrašas atvejų, kai, įvykus įvykiui,

draudimo išmoka nemokama arba gali būti mažinama: nedraudžiamieji įvykiai (Taisyklių 8.1 papunktis) ir atvejai, kai draudimo išmoka gali būti mažinama arba nemokama (Taisyklių 11 punktis). Pareiškėjos teigimu, draudikas nenustatė nė vieno iš Taisyklių 8.1 papunktyje ir 1 punkte nustatytų pagrindų: tai patvirtina 2019 m. birželio 6 d. pranešimas, kuriame nėra nurodytas pagrindas, kuriuo remdamasis draudikas atsisakė mokėti draudimo išmoką. Nors draudikas teigė, kad automobiliai buvo sugadinti kitomis aplinkybėmis, nei nurodė vairuotojai, jokios kitos eismo įvykio aplinkybės nebuvo nustatytos. Pareiškėjos nuomone, draudikas neįgyvendino Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 7 dalyje nustatytos pareigos ir neįrodė aplinkybių, atleidžiančių draudiką nuo draudimo išmokos mokėjimo ar suteikiančias teisę sumažinti draudimo išmoką.

2019 m. liepos 9 d. atsakyme į pareiškėjos pretenziją draudikas nurodė, kad, ištyrus eismo įvykio aplinkybes, buvo nustatyta, kad eismo įvykio dalyviai, teikdami informaciją apie įvykio aplinkybes, jas klastojo, o įvykis įvyko ne eismo įvykių dalyvių nurodytomis, natūraliai susiklosčiusiomis aplinkybėmis, bet kitomis aplinkybėmis. Draudikas nurodė, kad, pagal Taisyklių 8.1.17 papunktį, įvykis laikomas nedraudžiamuoju, jei draudėjas, apdraustasis arba su draudėju ir (ar) apdraustuoju susijęs asmuo, siekdamas gauti draudimo išmoką ar ją padidinti, suklastojo arba pateikė klaidingus duomenis apie įvykį ir (ar) jo padarinius. O pagal Taisyklių 11.1.4 papunktį draudimo išmoka gali būti mažinama arba nemokama, jeigu draudėjas arba su draudėju susijęs asmuo, arba apdraustasis, arba naudos gavėjas nuostolį padarė tyčia arba bandė suklaidinti draudiką klastodamas faktus, pateikdamas neteisingus duomenis, neteisėtai padidino nuostolio sumą. Anot draudiko, pretenzijoje pareiškėja nenurodė naujos informacijos apie eismo įvykio aplinkybes, todėl sprendimas nebus keičiamas. Kartu su atsakymu draudikas pateikė pareiškėjai draudiko eksperto parengtą Ekspertinę pažymą Nr. 2176264 (toliau – Išvada).

Išvadoje ekspertas nurodė įvertinęs eismo įvykio dalyvių atsiųstas nuotraukas iš eismo įvykio vietos ir teigė esant tikėtina, kad pareiškėjos automobilis po susidūrimo sustojo už maždaug 10 metrų nuo įvykio vietos, o automobilis „VW PASSAT“ buvo nublokštas apie 20–30 metrų atstumu. Atsižvelgiant į pareiškėjos automobilio vairuotojo nurodytą greitį eismo įvykio metu (apie 50 km/val.) ir kitas aplinkybes, eismo įvykis buvo sumodeliuotas kompiuterine programa „PC-crash 10.2“¹. Atlikus modeliavimą nustatyta, kad pareiškėjos automobilis turėjo sustoti apie 4 metrus nuo susidūrimo vietos, o automobilis „VOLKSWAGEN PASSAT“² apie 6 metrus nuo susidūrimo vietos. Šios aplinkybės, anot eksperto, gerokai skiriasi nuo tų, kurias nurodė automobilių vairuotojai.

Išvadoje taip pat nurodoma: „Vairuotojas A. J. nurodė, jog smūgio metu jo vairuojamas automobilis pirmiausiai buvo nublokštas į priešpriešinio eismo juostą, vėliau manevruojant šis buvo sugražintas į dešinę kelio pusę. Šios aplinkybės techniniu požiūriu taip pat mažai tikėtinos, nes automobilis kelyje sustojo tam, kad praleistų priešais atvažiuojantį automobilį. Jei smūgio metu automobilis VW būtų nublokštas į priešpriešinio eismo juostą, tai labiausiai tikėtina šis būtų susidūręs su iš priešingos pusės artėjančiu automobiliu. Tokio susidūrimo nebuvo, todėl techniniu požiūriu negalima patvirtinti automobilio VW sustojimo (stovėjimo kelyje) priežasties. Vairuotojai nurodė, jog vienas kito nepažįsta ir bendrauti tarpusavyje neteko. Šios aplinkybės prieštarauja internetinėje erdvėje viešai skleidžiamai informacijai, pagal kurią akivaizdu, kad minėti asmenys tarpusavyje bendrauja ir yra draugai. Be to, vėlesnio telefoninio pokalbio metu klientas pats nurodė, kad anksčiau abu vairuotojai buvo kaimynai ir gyveno šalimais. Taigi, eismo įvykio dalyvių nurodoma aplinkybė, jog prieš eismo įvykį jie buvo nepažįstami, neatitinka realybės.“

Galiausiai, draudiko ekspertas konstatavo: „visa nustatyta aplinkybių visuma – automobiliai prieš užregistruotą įvykį nebuvo techniškai tvarkingi (BMW – ankstesnio įvykio

¹ Draudiko atsiliepime teigiama, kad minėta programa yra skirta eismo įvykio eigai modeliuoti ir naudojama nuo 1993 metų: ji turi didelį transporto priemonių duomenų banką, galimybę įvertinti energiją, prarastą automobilių deformacijoms, modeliuoti visą eismo įvykio eigą, t. y. transporto priemonių judėjimą iki susidūrimo, susidūrimo metu ir po susidūrimo iki sustojant. Draudiko teigimu, ši programa naudojama visame pasaulyje ir yra plačiai paplitusi ne tik tarp draudimo kompanijų, ją naudoja teismo ekspertai.

² Išvadoje nurodant modeliavimo rezultatus abu automobiliai yra nurodyti kaip „BMW“ markės, tačiau Išvadoje esanti modeliavimo iliustracija leidžia daryti išvadą, kad automobilis, turėjęs sustoti už 6 metrų nuo susidūrimo vietos, yra „VW PASSAT“.

metu apgadinta priekinė dalis, VW – galinės dalies išorinės kėbulo detalės sukorodavę), po susidūrimo automobiliai sustojo žymiai didesniais atstumais, nei turėtų sustoti įvykiui įvykus natūraliomis aplinkybėmis, pats įvykis įvyko nuošalioje, nejudrioje, gerai apžvelgiamoje vietoje, eismo dalyviai yra geri pažįstami (nors patys tą neigia) – leidžia teigti, jog įvykis įvyko ne natūraliai susiklosčiusiomis eismo įvykio aplinkybėmis, bet kitomis aplinkybėmis.“

Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėja nurodė mananti, kad draudiko sprendimas atsisakyti mokėti draudimo išmoką yra nepagrįstas ir neteisėtas. Draudikas nenustatė nei vieno iš Taisyklių 8.1 papunktyje ir 11 punkte nurodytų pagrindų, todėl įvykį turi pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti draudimo išmoką. Anot pareiškėjos, vadovaujantis Draudimo įstatymo 98 straipsnio 7 dalimi, draudikas turėjo objektyviais duomenimis pagrįsti, kad pareiškėja arba su ja susijęs asmuo pateikė klaidingus duomenis apie eismo įvykį ir jo padarinius, tačiau jokių neginčytinų aplinkybių, pagrindžiančių priimtą sprendimą, nenustatė.

Kreipimesi nurodyti ir nesutikimo su draudiko eksperto parengta Išvada motyvai. Anot pareiškėjos, draudikas nepagrįstai teigė, kad eismo įvykio metu jai priklausanti transporto priemonė buvo techniškai netvarkinga, nes įvykio metu ji turėjo galiojančią techninę apžiūrą, o dėl nedidelio variklio gaubto įlenkimo automobilis nelaikomas techniškai netvarkingu.

Pasisakydama dėl automobilių išsidėstymo (atstumų) po susidūrimo, pareiškėja teigė, kad draudikas prašė nurodyti apytikslius transporto priemonių važdavimo greičius ir išsidėstymo atstumus: po eismo įvykio atstumai tarp transporto priemonių nebuvo išmatuoti matavimo priemone, draudiko prašymu buvo nurodyti vizualiai įsivaizduojami atstumai, kurie, natūralu, gali skirtis nuo kompiuterine programa sumodeliuotos situacijos.

Kreipimesi taip pat teigiama, kad draudiko ekspertas nepagrįstai teigė, jog eismo įvykio dalyviai yra draugai. Anot pareiškėjos, eismo įvykio dalyviai prieš keletą metų yra gyvenę tame pačiame daugiabutyje, tačiau nebendruoja ir draugystė jų nesieja. Todėl, remiantis išimtinai šia aplinkybe atsisakyti mokėti draudimo išmoką nėra teisinio pagrindo. Be to, nurodyta, kad Išvadoje nurodyta aplinkybė, jog eismo įvykis įvyko nuošalioje ir gerai apžvelgiamoje vietovėje, nėra niekaip susijęs su eismo įvykio dalyvių pateikiama informacija apie įvykio aplinkybes ir jo padarinius.

Draudikas pateikė Lietuvos bankui atsiliepimą į pareiškėjos kreipimąsi, jame nurodė esąs įsitikinęs, kad priimtas sprendimas yra pagrįstas ir teisingas. Atsiliepime draudikas iš esmės rėmėsi draudiko eksperto Išvadoje nurodytais duomenimis, taip pat pabrėžė, kad eismo įvykio inscenizavimo motyvu galėtų būti ir tai, kad pareiškėjos automobilis buvo su po ankstesnio eismo įvykio atsiradusiais apgadinimais, nors automobilio vairuotojas tokios informacijos nenurodė, o automobilio „VW PASSAT“ galinė dalis buvo stipriai paveikta korozijos. Draudikas taip pat teigė, kad Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje draudimo bendrovių ekspertų pateiktos ekspertinės pažymos yra laikomos tinkamais įrodymais, pagrindžiančiais sprendimus atsisakyti mokėti draudimo išmokas. Todėl priimtas sprendimas laikytinas pagrįstu.

Apibendrinamas atsiliepimo motyvus draudikas nurodė, kad panašaus pobūdžio bylose Lietuvos Respublikos teismai yra konstatavę, kad vien tai, jog automobiliai iš tiesų kontaktavo, savaime nesuponuoja išvados, kad pateikta informacija apie eismo įvykį yra teisinga, o įvykis yra draudžiamasis. Be to, kaip teigė draudikas, vertindami eismo įvykio dalyvių paaiškinimų neatitikimą realioms įvykio aplinkybėms, teismai atmeta reikalavimus dėl draudimo išmokos priteisimo, nepaisant to, ar automobilių defektai yra suderinami.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiško ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko sprendimo atsisakyti mokėti draudimo išmoką pagrįstumo.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.987 straipsniu, draudiko pareiga mokėti draudimo išmoką siejama su įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyto draudžiamąjo įvykio fakto nustatymu. Draudimo sutartimi draudimo objektui (šiuo atveju – pareiškėjos turtiniams interesams) suteikiama apsauga nėra absoliuti – draudikas prisiima ne visa įmanomą, bet ribotą draudimo riziką. Suteikiamos draudimo apsaugos ribos nustatomos

draudimo sutartyje, kuri paprastai sudaroma draudiko parengtų draudimo rūšies taisyklių, t. y. standartinių sutarties sąlygų, pagrindu prisijungimo būdu (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. kovo 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-172/2013*).

Draudžiamasis įvykis – draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką. Teisine prasme draudžiamasis įvykis yra juridinis faktas, t. y. realaus gyvenimo reiškiny, su kuriuo įstatymas sieja teisinius padarinius, konkrečiai – draudiko pareigą išmokėti draudimo išmoką. Sutartyje nustatyti draudžiamieji ir nedraudžiamieji įvykiai apibrėžia draudiko prisiimamos rizikos mastą, draudimo sutarties apimtį ir ribas. Nedraudžiamuoju įvykiu laikytinas atsitikimas, kai įvyksta į draudimo rizikos apibrėžtį patenkantis įvykis, tačiau šalys yra susitariusios, kad dėl konkrečių aplinkybių ir savitų aiškiai draudimo sutartyje nustatytų sąlygų šis įvykis nelemia draudiko pareigos išmokėti draudimo išmoką. Nedraudžiamieji įvykiai pašalina draudiko pareigą mokėti draudimo išmoką *ab initio* (iš anksto) (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje 3K-3- 316/2013*).

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra konstatavęs, kad draudikas turi prievolę užtikrinti sutarties sąlygų teisinį apibrėžtumą ir jų suderinamumą, draudimo taisyklėse pateiktos sąvokos turi būti kiek įmanoma aiškiau atskleistos, konkretizuotos; įtrauktos į sudarytą draudimo sutartį, jos tampa sudedamąja sutarties dalimi. Siekdamas apsaugoti turtinius interesus žalos atsiradimo atveju, draudėjas gali susitarti dėl kitokios, nei nustatyta draudimo taisyklėse, draudimo apsaugos apimties, šias sąlygas individualizuojant draudimo liudijime. Sprendžiant klausimą dėl draudimo išmokos mokėjimo ar nemokėjimo, turi būti įvertinama, dėl kokių draudimo apsaugos ribų buvo susitarta draudimo sutartyje, be kita ko, atsižvelgiant ir į tai, ar draudimo apsaugos ribos nustatytos standartinėse, ar individualiai aptartose sutarties sąlygose. Jeigu sutarties sąlygos suformuluojamos nepakankamai aiškiai, sprendžiant šalių ginčą dėl sutarties sąlygų vykdymo, jos aiškintinos vadovaujantis sutarčių aiškinimo taisyklėmis (Civilinio kodekso 6.193 straipsnis) (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. gegužės 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-279/2014*). Kita vertus, jeigu sutarties sąlygos yra aiškios ir suprantamos, jos neturi būti aiškinamos per plačiai, nes būtų nepagrįstai išplečiama draudiko prisiimta rizika.

Draudimo liudijime nurodyta, kad pareiškėja pasirinko draudimo variantą „draudimas išskaitant nusidėvėjimą“ ir „remontas organizuojamas draudiko pasirinkimu“, taip pat draudimo liudijime nurodyta, kad draudžiamieji įvykiai yra K ir V. Taisyklių 7.1 papunktyje įtvirtintas draudžiamąjį įvykių apibrėžimas: „draudžiamasis įvykis yra apdraustos transporto priemonės sunaikinimas ar sugadinimas dėl bet kokių staiga ir netikėtai įvykusių atsitikimų (draudžiamasis įvykis K) arba transporto priemonės vagystė pasireiškianti kaip transporto priemonės ar atskirų jos dalių pagrobimas arba užvaldymas plėšimo būdu (atitinkamai Baudžiamąjį kodekso 178 ir 180 str.) (draudžiamasis įvykis V), išskyrus įvykius, šiose Taisyklėse įvardintus kaip nedraudžiamieji.“ Taisyklių 8.1.17 papunktyje nustatyta, kad įvykis laikomas nedraudžiamuoju, jeigu „draudėjas, apdraustasis arba su draudėju ir (ar) apdraustuoju susijęs asmuo, siekdamas gauti išmoką ar ją padidinti, suklastojo arba pateikė klaidingus duomenis apie įvykį ir (ar) jo padarinius.“ Taigi, Taisyklėse buvo aiškiai nustatytos klaidingų duomenų pateikimo draudikui pasekmės, ir būtent nurodytu Taisyklių papunkčiu draudikas grindė savo sprendimą. Teisėtai sudarytos ir galiojančios sutarties nuostatos jos šalims turi įstatymo galią (Civilinio kodekso 6.189 straipsnio 1 dalis), todėl, nesant ginčo dėl draudimo sutarties sudarymo aplinkybių ir Taisyklių sąlygų aiškumo, laikytina, kad pareiškėja turėjo suprasti tai, kad jai ar su ja susijusiam asmeniui pateikus klaidingus duomenis apie įvykį, jis bus pripažintas nedraudžiamuoju. Sprendžiant, ar nagrinėjamu atveju draudikui buvo pateikti klaidingi duomenys apie eismo įvykį, toliau vertinami bylos duomenys, susiję su informacijos apie eismo įvykio aplinkybes teikimu, eismo įvykio dalyvių paaiškinimuose nurodytų ir draudiko eksperto nustatytų įvykio aplinkybių suderinamumas.

Kaip minėta, eismo įvykio dalyviai po eismo įvykio užpildė deklaraciją, iš kurios galima daryti išvadą, kad automobiliai susidūrė, kai į stovinčios transporto priemonės „VW PASSAT“ galinę dalį atsitrenkė stabdomas pareiškėjos automobilis. Deklaracijoje nurodyta, kad per eismo įvykį buvo apgadinta visa priekinė pareiškėjos automobilio dalis ir visa galinė automobilio „VW PASSAT“ dalis.

2019 m. balandžio 26 d. prašyme išmokėti draudimo išmoką, kurį pildė pareiškėjos automobilio vairuotojas, nurodyta: „apakintas saulės per vėlai pastebėjau priekyje sustojusį ir į kairę besiruošiantį sukti automobilį, ko pasėkoje atsitrenkiau į automobilio galą.“

2019 m. gegužės 6 d. abiejų automobilių vairuotojai pateikė paaiškinimus apie eismo įvykio aplinkybes. Automobilio „VW PASSAT“ vairuotojas paaiškinimuose nurodė: „2019 04 25 apie 19.30 h važiauvau nuo Pajstrio link Pakuodžiupių prieš pasukant į kairę link Pakuodžiupių sustojau, kad praleisti iš priekio atvažiuojantį automobilį sustojau palengva stabdydamas. Sustojus pajutau stiprų smūgį į savo automobilio galinę dalį. Po smūgio mano automobilį nubloškė į priekį apie 15 metrų.“ Vairuotojas taip pat nurodė, kad automobilis buvo techniškai tvarkingas, kito automobilio vairuotojo ir pareiškėjos teigė nepažįstantis. Paaiškinimuose nubraižytoje eismo įvykio schemoje nurodytas apie 10 metrų atstumas nuo „VW PASSAT“ priekio prieš susidūrimą iki automobilio galo po susidūrimo, taip pat nurodyta, kad automobilis po susidūrimo nuriedėjo į priešpriešinę eismo juostą, tačiau sustojo grįžęs į tos pačios krypties eismo juostą. Be kita ko, nurodyta, kad atstumas tarp abiejų automobilių po susidūrimo siekė apie 15 metrų³.

Pareiškėjos automobilį vairavęs asmuo savo paaiškinimuose teigė važiuojęs iš Pajstrio į Skaistgirius ir nurodė kitas aplinkybes: „Greitis apie 50 km/h, kuriuo važiauvau. Priekyje važiuojantis automobilis sustojo prieš posūkį į kairę. Aš jį per vėlavai pastebėjau, todėl atsitrenkiau į jo galinę dalį. Maždaug likus 3 m pastebėjau kliūtį ir manau, kad spėjau nuspausti stabdžio pedalą.“ „BMW 5 530 D“ vairuotojas taip pat nurodė, kad automobilis buvo techniškai tvarkingas, o kito automobilio vairuotojo nepažįsta. Paaiškinimuose nubraižytoje eismo įvykio schemoje nurodytas apie 7–10 metrų automobilio atstumas po eismo įvykio (nuo automobilio priekio), lyginant su automobilio vieta susidūrimo metu, ir apie 20 metrų atstumas tarp abiejų automobilių po susidūrimo.

Surinkęs duomenis apie eismo įvykį, draudiko ekspertas atliko tyrimą ir parengė Išvadą. Joje pateikiamos eismo įvykio deklaracijoje ir eismo įvykio dalyvių paaiškinimuose nubraižytos eismo įvykio schemas, pateikiamos automobilių apgadinimų nuotraukos, vertinant draudiko surinktus duomenis, atliekamas eismo įvykio aplinkybių vertinimas, pateikiama eismo įvykio modeliavimo programa „PC-crash 10.2“ parengta eismo įvykio, turėjusio įvykti pagal draudikui pateiktus duomenis, schema.

Įvertinęs eismo įvykio schemas eismo įvykio deklaracijoje ir eismo įvykio dalyvių paaiškinimuose, taip pat paaiškinimuose nurodytas aplinkybes apie įvykį (automobilių padėtis susidūrimo metu ir po susidūrimo), eismo įvykio dalyvių tarpusavio ryšį ir automobilių techninę būklę, taip pat automobilių sugadinimų nuotraukas, draudiko ekspertas, pirmiausia, teigė nustatęs, jog Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biuro (toliau – Biuras) duomenų bazėje yra užfiksuoti duomenys apie pareiškėjos priekinės dalies apgadinimus 2018 m. gruodžio 27 d. Anot eksperto, iš sugadinimų, atsiradusių po 2019 m. balandžio 25 d. įvykio, nuotraukų matoma, kad ankstesni apgadinimai nebuvo pašalinti, todėl pareiškėjos automobilio vairuotojo teiginys, kad automobilis prieš eismo įvykį buvo techniškai tvarkingas, yra nepagrįstas.

Antra, draudiko ekspertas Išvadoje nurodė, kad įvertinus automobilių sugadinimus yra pagrindas teigti, jog aplinkybės, kad automobilis „BMW 5 530 D“, važiuodamas apie 50 km/val. greičiu atsitrenkė į stovintį automobilį „VW PASSAT“, yra tikėtinos. Anot draudiko eksperto, turimi duomenys apie automobilių padėtis po eismo įvykio leidžia teigti, kad pareiškėjos automobilis po susidūrimo sustojo už maždaug 10 metrų nuo susidūrimo vietos, o „VW PASSAT“ buvo nublokštas apie 20–30 metrų atstumu, tačiau sumodeliavus eismo įvykį kompiuterine programa „PC-crash 10.2“ buvo gauti rezultatai, kad pareiškėjos automobilis po susidūrimo turėjo sustoti maždaug už 4 metrų nuo susidūrimo vietos, o „VW PASSAT“ – maždaug už 6 metrų. Nustatytos padėtys, kaip nurodoma Išvadoje, labai skiriasi nuo nurodytų eismo įvykio dalyvių.

Draudiko ekspertas kaip mažai tikėtinas vertino automobilio „VW PASSAT“ vairuotojo paaiškinimuose nurodytas aplinkybes (kurios matomos iš pateiktos įvykio schemas), kad automobilis pirmiausia buvo nublokštas į priešpriešinę eismo juostą, o vėliau buvo sugrąžintas į dešinę eismo juostą: vairuotojas nurodė sustojęs norėdamas praleisti priešais važiuojantį automobilį, tad labai tikėtina, kad tokiomis aplinkybėmis jis būtų susidūręs su minėtu automobiliu.

³ Minėti paaiškinimuose nurodyti atstumai yra akivaizdžiai supainioti dėl rašymo klaidos, todėl toliau sprendime laikoma, kad automobilio „VW PASSAT“ vairuotojas nurodė apie 15 metrų atstumą nuo šio automobilio vietos susidūrimo metu iki automobilio vietos po susidūrimo ir apie 10 metrų atstumą tarp abiejų automobilių po susidūrimo.

Išvadoje taip pat teigiama, kad automobilių vairuotojai nurodė vienas kito nepažįstantys, tačiau surinkti duomenys rodo, kad eismo įvykio dalyviai bendrauja socialiniuose tinkluose, be to, anksčiau jie buvo kaimynai. Draudiko eksperto teigimu, tai patvirtina, kad eismo įvykio dalyvių nurodyta aplinkybė, kad prieš eismo įvykį jie buvo nepažįstami, neatitinka aplinkybės.

Galiausiai, teigiama, kad nustatytos aplinkybės patvirtina, jog nurodytos aplinkybės, kartu vertinant ir tai, kad įvykis įvyko nuošalioje, nejudrioje, gerai apžvelgiamoje vietoje, leidžia teigti, jog įvykis įvyko ne natūraliai susiklosčiusiomis eismo įvykio aplinkybėmis, bet kitomis aplinkybėmis. Išvadoje konstatuojama: „padaryto tyrimo rezultatai įgalina teigti, kad automobiliai <...> buvo sugadinti ne vairuotojų <...> nurodytomis natūraliai susiklosčiusiomis įvykio aplinkybėmis, bet kitomis aplinkybėmis.“

Pareiškėja ginčijo draudiko eksperto Išvadą ir teigė, kad draudiko nurodytos aplinkybės nepatvirtina esant Taisyklių 8.1.17 punkte nurodytoms sąlygoms, t. y. nėra įrodytas klaidingų duomenų apie įvykį pateikimo faktas. Tačiau Lietuvos bankas, atlikęs įrodymų visumos vertinimą, nustatė, kad pareiškėjos nurodytos aplinkybės yra vertintinos kritiškai ir nepaneigia draudiko priimto sprendimo motyvų.

Pažymėtina, kad Taisyklių 8.1.17 papunktyje apibrėžtas nedraudžiamasis įvykis yra siejamas su draudėjo, apdraustojo arba su draudėju ir (ar) apdraustuoju asmeniu susijusio asmens klaidingų duomenų pateikimu, todėl šiuo atveju atkreiptinas dėmesys į pareiškėjos automobilio vairuotojo nurodytas įvykio aplinkybes. Kaip minėta, paaiškinimuose draudikui pateiktoje schemoje nurodytas maždaug 7–10 metrų atstumas nuo susidūrimo iki automobilio „BMW 5 530 D“ sustojimo vietos (po susidūrimo) ir maždaug 20 metrų atstumas tarp automobilių po susidūrimo. Taigi, pasak pareiškėjos automobilio vairuotojo, automobilis „VW PASSAT“ buvo nublokštas 27–30 metrų į priekį nuo susidūrimo vietos. Draudikas, naudodamasis specialia kompiuterine programa, skirta eismo įvykių aplinkybėms vertinti, nustatė, kad 50 km/val. greičiu važiuojantis pareiškėjos automobilis, automobiliams susidūrus, turėjo sustoti maždaug už 4 metrų nuo susidūrimo vietos, nors pareiškėjos automobilio vairuotojas nurodė 7–10 metrų atstumą, o „VW PASSAT“ turėjo sustoti maždaug 6 metrų nuo susidūrimo vietos, t. y. daugiau nei keturis kartus arčiau, nei nurodė pareiškėjos automobilio vairuotojas. Be to, pagal draudiko eksperto pateiktus skaičiavimus, tarp automobilių turėjo likti apie 2 metrų tarpas, o pagal pareiškėjos automobilio vairuotojo pateiktus duomenis atstumas tarp automobilių po eismo įvykio buvo 10 kartų didesnis – apie 20 metrų.

Lietuvos banko vertinimu, dėl eismo įvykio metu patirto streso ir specialiųjų žinių, susijusių su eismo įvykio aplinkybių vertinimu, neturėjimo eismo įvykio dalyviai gali pateikti nevisiškai tikslūs paaiškinimus apie eismo įvykį, ypač susidūrimo metu buvusius tikslūs transporto priemonių greičius ir pan., tačiau šiuo atveju skirtumas tarp pareiškėjos automobilio vairuotojo nurodytų automobilių padėčių po eismo įvykio ir, atsižvelgiant į eismo įvykio dalyvių nurodytus judėjimo greičius ir kryptis, kompiuterine programa nustatytų automobilių padėčių gerokai skiriasi ir leidžia teigti, kad draudikui buvo pateikta klaidinga informacija apie eismo įvykio aplinkybes.

Taip pat pažymėtina, kad eismo įvykio dalyviai, pateikdami paaiškinimus, nurodė nepažįstantys vienas kito, nors draudikas nustatė, kad eismo įvykio deklaracijoje nurodyta pareiškėjos ir jos automobilio vairuotojo gyvenamoji vieta – (*duomenys neskelbtini*), o automobilio „VW PASSAT“ registracijos liudijime nurodyta savininko ir vairuotojo gyvenamoji vieta – (*duomenys neskelbtini*), t. y. abu vairuotojai yra gyvenę tame pačiame daugiabutyje. To, kad vairuotojai buvo kaimynai, kreipimesi neneigė ir pati pareiškėja. Nors minėta aplinkybė savaime nesuponuoja pagrindo draudikui pateiktą informaciją laikyti klaidinga, tačiau, vertinant šiuos duomenis kartu su įrodymų visuma, ir vadovaujantis draudimo teisiniais santykiais reikšmingu didžiausio tarpusavio pasitikėjimo principu, kyla papildomų abejonių dėl draudikui teiktos informacijos teisingumo.

Iš dalies sutiktina su pareiškėjos kreipimosi teiginiu, kad draudikas nepagrįstai teigė, jog jos automobilis eismo įvykio metu buvo techniškai netvarkingas. Bylos duomenys patvirtina, kad pareiškėjos automobilio priekis buvo apgadintas ankstesniame eismo įvykyje ir sugadinimai nebuvo pašalinti, tačiau duomenų, kad automobilis eismo įvykio metu buvo techniškai netvarkingas ir jo nebuvo galima naudoti pagal paskirtį teisės aktų nustatyta tvarka, byloje nėra. Vis dėlto ši aplinkybė nepaneigia aukščiau nurodyto aplinkybių vertinimo.

Pažymėtina, kad pagal kasacinio teismo praktiką kritiškai vertinti eksperto išvadą ar jos dalį galima tada, kai ekspertizės turinys prieštaringas, išvados neišplaukia iš tyrimo eigos, išvada pateikta neatlikus tyrimo arba jis atliktas neišsamiai ir kitais panašiais atvejais, kai kyla pagrįstų abejonių dėl ekspertinio tyrimo eigos ir rezultatų. Nagrinėjamu atveju eksperto Išvada neprieštarauja kitoms byloje nustatytoms aplinkybėms, yra parengta vadovaujantis su eismo įvykio dalyvių pateiktais duomenimis ir specialios kompiuterinės programos pagalba atlikta įvykio aplinkybių analize, ji nėra paneigta kitos ginčo šalies pateiktais duomenimis, todėl laikytina pakankamu įrodymu, pagrindžiančiu draudiko sprendimą.

Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, konstatuotina, kad draudikas, vadovaudamasis Draudimo įstatymo 98 straipsniu, tyrė aplinkybes, būtinas draudžiamojo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti, dėdamas reikiamas pastangas, ir, vadovaudamasis Taisyklių 8.1.17 papunkčiu, pagrįstai įvykį laikė nedraudžiamuoju ir atsisakė mokėti eismo įvykio metu patirtą žalą atlyginančią draudimo išmoką.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u š p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos J. Č. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius